

1. függelék a 11/2017. (XII.21.) önkormányzati rendelethez

TERMÉSZETI ÖRÖKSÉG

A természeti örökséggel kapcsolatos védelmet az országos jogszabályok szabályozzák és országos hatóságok biztosítják. A hatályos jogszabályok irányadóak és betartanandók!

(A TAK-ban szerepeltetése tájékoztató jellegű, az érintett nemzeti parkoktól megkapott adatszolgáltatás alapján.)

A település külterületi településszerkezeti terve

A természeti örökséget együttes ábrázolja a település külterületi településszerkezeti terve. A természeti értékek védelme mellett mindenképpen megemlítendő, hogy a település jelentős része alábányászott, ami hosszú ideig építési tilalmat is vont magával.

A külterület jellemző területfelhasználási módjai:

- erdő terület
- vízgazdálkodási terület
- mezőgazdasági terület
- zártkert

Natura 2000

Az Európai Unió ökológiai hálózata

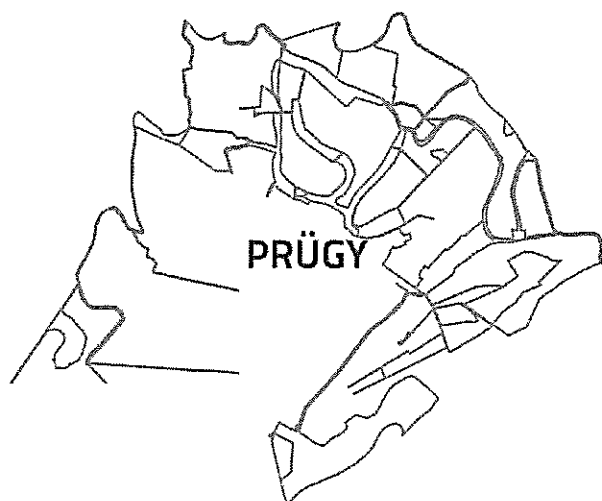
Az Európai Unió által létrehozott Natura 2000 egy olyan összefüggő európai ökológiai hálózat, amely a közösségi jelentőségű természetes élőhely típusok, vadon élő állat- és növényfajok védelmének keresztül biztosítja a biológiai sokféleség megővését és hozzájárul kedvező természetvédelmi helyzetük fenntartásához, illetve helyreállításához.

Az Európai Unió két természetvédelmi irányelvén – a Madárvédelmi- (79/409/EEC) és az Élőhelyvédelmi Irányelven (92/43/EEC) - alapuló, az Unióban kötelezően megőrzendő élőhely típusok, állat- és növényfajok védelmére kijelölt területek hálózata. A Natura 2000 hálózatot a madarak védelmére kijelölt Különleges Madárvédelmi Területek (SPA), valamint az élőhelyek, növény- és más állatfajok védelmére kijelölt Különleges Természetmegőrzési Területek (SCI ill. SAC) alkotják.

A Natura 2000 hálózat kijelölése és fenntartása valamennyi uniós tagállam számára kötelező. Az újonnan csatlakozott tagországok számára a saját Natura 2000 hálózatuk kijelölése a csatlakozás feltétele volt.

Országos ökológiai hálózat

A védett területekhez hasonlóan a megmaradt nem védett természetes és természet közeli élőhelyek sem lehetnek elszigetelt egységek, mivel kis kiterjedésük miatt nem biztosíthatják hosszú távon az élővilág fennmaradását, nem akadályozhatják meg a fajok további eltűnését.

Nyilvánvalóvá vált, hogy az egyes területeket olyan funkcionális rendszerben, ökológiai struktúrában kell értékelni és kezelni, hogy a kisebb-nagyobb élőhelyek összekapcsolása valamilyen módon megvalósuljon.

Erre a szakmai megfontolásra az "ökológiai hálózat" rendszerének elismerése épült, amely a 90-es évek elején kulcsfontosságú szakmapolitikai hangsúlyt kapott a nemzetközi,

de különösen az európai természetvédelem terén.

Magyarországon a Nemzeti Ökológiai Hálózat tervezése 1993-ban kezdődött meg az IUCN szervezésében.

A most készülő, az ökológiai folyosók általános szabályozására vonatkozó miniszteri rendelet pedig biztosítja majd az élőhelyek, életközösségek konkrét védelmén túl a közöttük lévő biológiai kapcsolat megőrzésének, fejlesztésének, rekonstrukciójának és kialakításának részletes jogi hátterét.

Tájképvédelmi övezet

Az építmények és más beavatkozások helyszínének, nyomvonalvezetésének helyes megválasztásával, területének lehatárolásával akár meg is előzhetők a tájban okozott jelentősebb károsodások, de mindenképpen csökkenthetők az utólagos helyreállítás igényei.

Általában elmondható, hogy az építmények elhelyezésénél célszerű törekedni a területi koncentrációra, valamint a természet- és tájképvédelmi szempontból kevésbé értékes területek hasznosítására. A domborzati viszonyok figyelembevétele a helyválasztáskor befolyásolhatja nemcsak az esztétikai hatást, hanem akár az ökológiai viszonyokat is.

A művelési ágak és művelési módok természeti adottságokhoz alkalmazkodó megválasztásával

szintén kiegyenlíthetők a beavatkozások nyomán bekövetkező változások.

A létesítmények fizikai jellemzőinek kialakításánál törekedni kell arra, hogy a meglévő természetességi állapot mind ökológiai, mind esztétikai értelemben minél teljesebben megmaradjon, illetőleg javuljon.

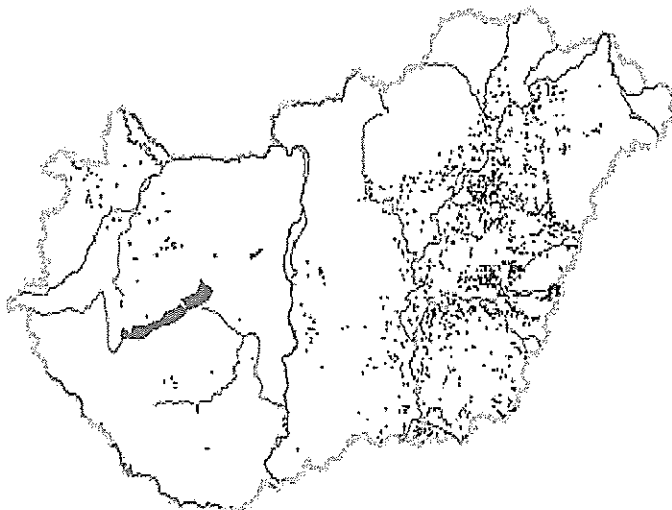
Kunhalom

A kunhalmok mesterséges eredetű földtani képződmények (építmények), amelyek tájképi, régészeti, botanikai, zoológiai és kultúrtörténeti szempontból kiemelkedően értékesek, az Alföld nagytáj sajátos antropogén formakincsei. Kialakulásuk szempontjától függetlenül kunhalomnak tekintendők: a tell-telepek (lakódombok), a kurgánok (sírhalмок), az őrhalmok, a határhalmok és a laponyagok. Általában magasabb, árvízmentes hátakon, kiemelkedéseken, ártér felé eső szegélyeken, folyókanyarulatok közvetlen közelségében helyezkedtek, illetve helyezkednek el. Keletkezésük ideje döntő többségben a réz- és bronzkor szakaszaival egyezik meg, kb. i.e. 2300-tól 750-ig (egyébiránt ez a gödörsíros temetkezési kultúra és a tell-telepek kialakulásának időpontjai is). Méretük változó; átmérőjük 20–90 méter, relatív magasságuk 0,5–12 méter, úgynevezett pajzsméretük 50–160 méter is lehet. Alaprajzuk többnyire a körhöz közelítő ovális alak, kúp vagy félgömbalakú képződmény. Számuk csak becsülhető, hajdan a Nagy-Magyarország területén belül mintegy negyvenezer lehetett belőlük az Alföldön, mára azonban 1300–1700 még esztétikai látványt nyújtó halom maradt. A civilizáció, az urbanizáció és a nagyüzemi gazdálkodási rendszer felerősödése folyamán különösen e századunk második felétől a halmok súlyos retorziót szenvedtek el. A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvényben országos védettséget kaptak.

PRÜGY

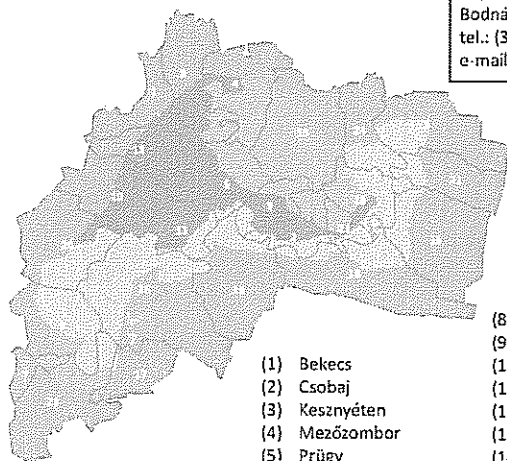
A kunhalmokat a kutatások ma is tájképi, régészeti és növénytani szempontból fontosnak tartják. E mellett számos történelmi esemény, legenda, hiedelem, irodalmi emlékek és egyéb néprajzi kuriózumok fűződnek hozzájuk. Régészeti kutatások támasztják alá, hogy e helyek temetkezési helyként szolgáltak vagy lehettek még őrhelyek, lakóhelyek is. Ezek a halmoknak ismeretlen korú és eredetű emberi építmények, melyek évszázadokig az alföldi táj szerves részei voltak. Valószínűleg a honfoglalás előtti időkben keletkeztek.

A KvVm Természetvédelmi Szakállamtitkárságának „ex lege” védett kunhalom nyilvántartásában szereplő objektumok elhelyezkedése

Magas Természeti Értékű Területek

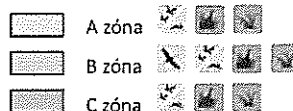
Taktaköz MTÉT

Teljes terület: 39 206 ha
Támogatható terület: 27 189 ha
Natura 2000 területek aránya: 58%
Kapcsolat:
Bodnár Mihály
tel.: (30) 349-5718 Fax: (36) 412-791
e-mail: bmtk@t-online.hu

Az igényelhető zónális agrár-környezet-gazdálkodási célprogramok:

(1) Bekecs	(8) Szerencs	(17) Tiszagyulaháza
(2) Csobaj	(9) Taktabáj	(18) Tiszaladány
(3) Kesznyéten	(10) Taktaharkány	(19) Tiszalók
(4) Mezőzombor	(11) Taktakenéz	(20) Tiszalúc
(5) Prügy	(12) Taktaszada	(21) Tizsánagyfalu
(6) Rakamaz	(13) Tarcal	(22) Tiszatardos
(7) Sajóörös	(14) Tiszadada	(23) Tiszaújváros
	(15) Tiszadob	(24) Tokaj
	(16) Tiszaeszlár	

A Taktaköz MTÉT a Tisza hajdani árterületének része, döntően ma is természetközeli állapotot idéz. Ezeken a sérülékeny élőhelyeken a Tisza szabályozása előtt nagyon gazdag növény- és állatvilág volt jellemző, mely az intenzív mezőgazdasági művelés hatására visszaszorult ugyan, de még így is jelentősnek mondható.

A Tisza, a Bodrog, és

több kisebb folyó hordalékaiból kialakult síkságból itt -ott kunhalmok emelkednek. A vízrendezés ellenére is vizes élőhelyek sokaságát rejtje magába, a Tiszaladány területén lévő Dicse-lapos a nemzetközi Ramsari-egyezmény hatálya alá tartozik, de egyes mocsarak törvény általi védeltséget is élveznek.

A vizenyős területek közé beékelődő, magas természeti értékkel bíró nyílt pusztai gyepek területének aránya a nagyüzemi mezőgazdaság hatására csökkenni kezdett, ami egyben élőhelyek megszűnését, beszűkülését is jelentett e. Mára a Taktaközben túlnyomóan a szántóföldi területhasználat a jellemző, ami magában hordozza a vizek, és a talaj mezőgazdasági eredetű elszennyeződésének veszélyét. A keményfa-ligeterdők még mindig őriznek olyan fajokat, melyek a bükk-kor hűvös klímája idején vándoroltak le a hegyvidékről az alföldi erdőkbe. Ezek a fajok ma már csak reliktumfoltokban képesek fennmaradni. Ilyenek a madárfészek, a hölgypáfrány, az erdei sás a keleti kontyvirág, a csalánlevelű harangvirág, s az erdei tisztesfű. A keményfa ligetek a terület legértékesebb, középhegységi jellegű erdőtársulásai, állományai még sok helyen jó minőségűek. A különleges vizes élőhelyek olyan ritka fajok megjelenését teszik lehetővé, mint a gyilkos csomorika, a tőzegpáfrány, a szálkás pajzsika és a villás sás. A terület másik nagyon jellemző társulása az ártéri kaszálórét, amelyek rendszeres kaszálását az ott előforduló védett növények megőrzésének igénye teszi szükségessé. A vizes élőhelyek, nem csak a flóra fajsza szám alakulására hatnak kedvezően, ez a térség az ország legjelentősebb gém fészkelő helye, csak a nagykovács és kanalas gém együtt es állománya meghaladja az 500 egyedet, de a fokozottan védett cigányréce is költ itt. A Zempléni-hegység jelentős természetvédelmi értékét adják az ott költő fokozottan védett, ritka ragadozó madarak és a zárt erdők mélyét kedvelő fekete gólyák, melyek gyakorta keresik fel a közeli Taktaköz táplálékban gazdag területeit fiókáik nevelése, illetve nyári kóborlásuk idején. A kiemelkedő kételtű állomány mellett, az emlősök közül említést érdemel a füves élőhelyek és a mocsarak szegély zónáját kedvelő hermelin, valamint a minden jelentősebb víztérben élő, hazánkban nem túl ritka, de európai viszonylatban fokozottan védett vidra állománya.

Az MTÉT célja, hogy a természeti környezet adottságaihoz igazodó földhasználat valósuljon meg a térségben, amely egyben a mezőgazdasági területekhez kötődő fajok megőzését segíti elő.